

THỜI SỰ TÔN GIÁO

**BẦU CỬ TỔNG THỐNG HOA KỲ NĂM 2008:
TRANH LUẬN XUNG QUANH VIỆC MỘT ỨNG
CỬ VIÊN THEO GIÁO HỘI MORMONS**

HƯƠNG LIÊN^(*)

Rất nhiều điều còn có thể thay đổi cho đến thời điểm bầu cử Tổng thống Hoa Kỳ năm 2008: khi đó gương mặt được lựa chọn không chắc sẽ là những ứng cử viên sáng giá hiện nay. Nhưng, ngay từ bây giờ, số quan sát viên chính trị càng quan tâm hơn nữa đến nhân tố chính trị vì một trong những ứng cử viên Đảng Cộng hoà theo Giáo hội Mormons.

Ba ứng cử viên chính của Đảng Dân chủ là thành viên của Giáo hội Methodists: Hillary Clinton, John Edwards và Barack Obama. Về phía những ứng cử viên chính của Đảng Cộng hoà hiện nay, Rudolph Giuliani là một tín đồ Công giáo, John McCain là tín đồ của Giáo hội Episcopaliens và W. Mitt Romney là tín đồ của Giáo hội Mormons.

Chính ứng cử viên W. Mitt Romney đã tạo nên rất nhiều tranh luận trong giới truyền thông Hoa Kỳ hiện nay: Liệu một người theo Giáo hội Mormons có thể trở thành tổng thống được không? Sự việc này nhắc ta nhớ lại những cuộc tranh luận năm 1960 gắn liền với ứng cử viên John Fitzgerald Kennedy và đạo Công giáo của ông.

Theo nhiều thăm dò khác nhau, từ 25% đến 40% người Mỹ khẳng định trong bất kì trường hợp nào cũng không bầu một tín đồ của Giáo hội Mormons làm tổng thống. Lịch sử biến động trong mối quan hệ giữa Giáo hội Mormons và phần còn lại của nước Mỹ trong thế kỉ XIX đã để lại những dấu ấn rõ rệt trong tâm trí của nhiều người cho đến tận ngày nay. Ngoài ra, trong những môi trường của các giới có xu hướng thế tục thường xuyên lo lắng về ảnh hưởng của đạo Tin Lành lên một số phương diện của đời sống chính trị của Hoa Kỳ, nhân tố Mormons chắc chắn ngay lập tức không nhận được nhiều cái nhìn thiện cảm, và một vài bình luận viên dè dặt trước những xung đột có thể bắt nguồn từ thành phần này: liệu một tổng thống theo Mormons có tuân theo những chỉ thị của “Đấng Tiên tri” đứng đầu Giáo hội không? Thêm nữa, việc so sánh cùng với sự nghi ngờ đối với Công giáo và quyền lực của Giáo hoàng vào thời kì của ứng cử viên John F. Kennedy là không thể chối cãi.

Theo Washington Post, tháng 4/2007, thời gian tới, trong nỗ lực gây quỹ, W. Mitt Romney được hưởng một sự hỗ trợ lớn từ phía các giáo hữu của

ông. Nhưng điều ông quan tâm chính là không phải chỉ dựa vào những người này và không xuất hiện trước mắt công chúng như là ứng cử viên của những người Mormons (mà theo thăm dò, 85% trong số họ đã bỏ phiếu cho ông G. W. Bush năm 2004). Bản thân Giáo hội Mormons cũng nhấn mạnh vào việc họ không phải là một tổ chức chính trị và giữ trung lập, ngay cả khi họ bày tỏ ý kiến của mình khi những vấn đề đạo đức được đặt ra.

Điều W. Mitt Romney mong muốn nhất là thuyết phục được toàn bộ cử tri Tin Lành. Theo nhận xét của Richard Cimino, Tổng biên tập *Religion Watch* (tháng 2/2007), ngay cả khi những người Mormons và các hệ phái của đạo Tin Lành có quan điểm thần học khác nhau về nhiều điểm, nhưng họ vẫn có những nét tương đồng về văn hoá và một vài vấn đề chính trị. Liệu Website này có cố gắng kéo những người Tin Lành về phía ứng cử viên W. Mitt Romney. Những người cổ động cho ứng cử viên này giải thích họ muốn có một tổng thống chia sẻ những giá trị và những quyền ưu tiên về đạo đức và chính trị của họ. Họ nói rằng, họ đã bị thuyết phục vì W. Mitt Romney không chỉ được những người bảo thủ Kitô giáo chấp nhận mà rõ ràng ông còn là lựa chọn tốt nhất cho những người có đức tin.

W. Mitt Romney còn phải tốn nhiều công sức để thuyết phục những tín đồ Tin Lành. Trong số những người Tin Lành da trắng, 78% đã bầu cho ông G. W. Bush năm 2004 và 72% ủng hộ những người theo Đảng Cộng hoà trong các cuộc bầu cử Quốc hội Hoa Kỳ năm 2006. Theo một cuộc điều tra của Pew Forum trên Religion & Public Life (ngày 2/4/2007), 27% những người Tin Lành da trắng theo Đảng Cộng hoà hiện đang ủng hộ ông Giuliani, 23% ủng hộ McCain, còn W. Mitt Romney chỉ được khoảng 6%.

Theo một cuộc thăm dò mới đây của Newsweek (ngày 31/3/2007) đối với một nhóm đại diện gồm khoảng 1.000 người trưởng thành, kết quả cho thấy có 91% số người Mỹ được hỏi khẳng định tin vào Chúa, 87% tin theo một tôn giáo đặc thù, 82% là tín đồ Kitô giáo, 48% không thừa nhận thuyết tiến hoá, 62% tuyên bố trong mọi trường hợp không bầu một ứng cử viên vô thần làm tổng thống. Ý kiến các cử tri về ảnh hưởng của tôn giáo lên chính trị Mỹ khá cân bằng: 32% cho rằng ảnh hưởng này là quá lớn, 31% nhận định là quá nhỏ yếu.

Kết quả của mỗi cuộc thăm dò chỉ phản ánh một phần sự thật, nhưng dù sao những con số đó cũng làm sáng rõ một vài đặc điểm của môi trường chính trị Hoa Kỳ hiện nay.

*. Giảng viên, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội. Tổng hợp từ *Relioscope*, 13 Apr. 2007.